

Vastu võetud: 27. oktoobril 1922
Jõustus: 6. novembril 1922
Allikas: Riigi Teataja, 1922, 136 (6. november 1922), lk. 661

Nr. 87. Riigikogu poolt 27. oktoobril 1922 a. vastuvõetud

Kodakondsuse seadus.

I.

§ 1. Eesti vabariigi kodaniku õigused ja kohustused on kõigil isikutel, kes järgmisele kolmele nõudele vastavad:

- 1) kellel Eesti vabariigi piirides kunni selle seaduse maksmahakkamiseni alaline elukoht;
- 2) kunni 1918 a. veebruarikuu 24. päevani endise Vene riigi alamluses olid ning kunni selle seaduse maksmahakkamiseni mõne teise riigi kodakondsusesse astunud ei ole;
- 3) kes ise või kelle vanemad olid praegu Eestit moodustaval maa-alal kogukondade või seisuksliste asutuste hingekirjades.

§ 2. Samuti on Eesti vabariigi kodanikud:

- 1) isikud, kes Eesti vabariigi kodakondsusesse vastu võetud maanõukogu määruse §§ 2 ja 6 põhjal Eesti demokraatliku vabariigi kodakondsuse kohta („R. T.” nr. 4 — 1918 a.);
- 2) isikud, kes Eesti vabariigi kodanikuks tunnistatud Eesti vabariigi poolt sõlmitud rahvusvaheliste lepingute põhjal;
- 3) Eesti vabariigi territooriumil või väljaspool sündinud lapsed nende isa Eesti kodakondsuses olemise ajal;
- 4) Eesti kodanikust ema väljaspool abielu sündinud lapsed;
- 5) Eesti kodaniku naine või lesknaine;
- 6) Eesti kodaniku poolt seaduslikus korras adopteeritud ja legitimeeritud lapsed;
- 7) väljamaalaste alaealised abielulised ning vallaslapsed kunni 18 aasta vanaduseni nende vanemate Eesti kodakondsusesse vastuvõtmise päevast arvates, välja arvatud mehelolijad ning mehelolnud tütreid;
- 8) Eesti vabariigi piirides leitud lapsed kunni vastupidist ei ole tõendatud;
- 9) endine Eesti naiskodanik, kui tema abielu väljamaalasega Eestis tühistatud, samuti ka lapsed sellest abielust.

§ 3. Isikud, kes vastavad ainult § 1 p. p 1 ja 2 nõuetele, peavad, et Eesti vabariigi kodaniku õigusi omandada, sellekohase teadaande ühes tarvilikkude tõendustega kohalikule maakonna valitsuse esimehele või linnapeale esitama kuue kuu jooksul selle seaduse jõusse astumise päevast arvates, kui nad teadaande esitamiseni Eesti vabariigi piirides vähemalt kuus aastat alaliselt asunud.

§ 4. Kui § 3 lähendatud nõuded tõendatud, annab maakonna valitsuse esimees või linnapea sellekohase kodakondsuse tunnistuse välja.

Maakonna valitsuse esimehe või linnapea eitava otsuse peale võib rahukogule administratiiv kohtu korras kaebada.

§ 5. Väljaspool § 1 ettenähtud tingimusi võivad Eesti vabariigi kodakondsust omandada endise Vene riigi Eesti soost alamad, kes mõne teise riigi kodakondsusesse ei ole astunud, või tunnistanud Eesti vabariigi piirides elades vastavale maakonna valitsuse esimehele või linnapeale, väljamaal viibides aga lähemale Eesti vabariigi ametlikule konsulile või diplomaatlisele esitajale või siseministrile ühe aasta jooksul selle seaduse jõusseastumise päevast arvates sellekohast teadaannet saates, mille järele tähendatud ametnikkude poolt sellekohane Eesti Vabariigi kodakondsuse tunnistus välja antakse.

§ 6. Eesti vabariigi kodanik ei või ühel ajal mõne teise riigi kodanik olla.

II.

§ 7. Eesti Vabariigi kodakondsust võib omandada naturalisatsiooni korras.

§ 8. Kodakondsuse naturalisatsiooni teel omandamiseks nõutakse, et kodakondsusesse astumise sooviavaldaja kunni soovi avaldamise päevani vähemalt kaks aastat ja peale soovi avaldamist ühe aasta alaliselt Eesti vabariigi territooriumil elanud. Kodakondsusesse astujatelt nõutakse Eesti keele tundmist.

§ 9. § 8 ettenähtud nõudmised ajamäära ja keele kohta võivad ära jäetud saada väljamaalaste kodakondsusesse vastuvõtmise juures, kui nendel iseäralised teenused seltskondlisel, riigiteenistuse või sõjaasjanduse alal vabariigi kasuks või kui nad tuntud oma annete, teadmiste ja tööde tõttu, ehk kui nad Eesti soost.

§ 10. Naturalisatsiooni korras Eesti Vabariigi kodakondsusesse astuda soovijad peavad vähemalt 18 aastat vanad olema. Nooremad peavad selleks oma eestkostjate või hooldajate nõusoleku muretsema.

§ 11. Väljamaalaste naised ja lapsed võivad kodakondsusesse astumiseks soovi avaldada vaatamata oma mehe või isa tahtmise peale, kui nad vastavad naturalisatsiooni nõuetele.

§ 12. Sooviavalduses Eesti vabariigi kodakondsusesse astumiseks naturalisatsiooni teel peab äratähendatud olema:

- 1) sooviavaldaja nimi ja perekonna nimi;
- 2) vanadus;
- 3) perekondline seis;
- 4) naise ja laste nimed ja vanadus;
- 5) kodakondsus;
- 6) elukoht;
- 7) mis ajast alaliselt Eesti Vabariigi territooriumil elab;
- 8) elukutse;
- 9) varandusline seisukord;
- 10) teateid karistavuse kohta, ja
- 11) kas sooviavaldaja Eesti keelt tunneb.

§ 13. Naturalisatsiooni korras kodakondsusesse astumise sooviavaldused esitatakse siseministrile ühes tarvilikkude tunnistustega § 12 tähendatud asjaolude kohta või kinnitatud tunnistuste ära kirjadega. Kui sooviavaldaja vastab naturalisatsiooni nõuetele ja riigi ning seltskonna suhtes kahjulik ei leita olevat, antakse siseministri korraldusel temale vastav kodakondsuse tunnistus välja.

Nimetatud otsuste peale edasikaebust ei ole.

Märkus. Kodakondsusesse vastuvõetuteks loetakse ainult kodakondsuse tunnistuses äratähendatud isikud.

- § 14. Eesti naiskodanik, kes väljamaalasega abiellu astunud, võib mehe surma või abielu lahutamise puhul või abielu tühistamise tagajärjel väljamaal Eesti kodakondsusesse tagasi astuda selle üle Eesti vabariigi piirides viibides vastava maakonna valitsuse esimehele või linnapeale, väljamaal aga lähemale Eesti vabariigi ametlikule konsulile või diplomaatlisele esitajale või siseministrile teadaannet ühes vastava tunnistusega abielu lõpetamise kohta saates.
- § 15. § 14 nimetatud lese või lahutatud naise, samuti ka väljamaalasele mehele läinud alaliselt Eesti vabariigi piirides elava Eesti naiskodaniku lapsed omandavad Eesti vabariigi kodakondsuse, kui nad 18 aastat vanaks saades ühe aasta jooksul § 14 kindlaks määratud korras soovi ei avalda nende isa kodakondsusesse jääda.
- § 16. § 14 ettenähtud korras võivad Eesti kodakondsusesse tagasi astuda endised Eesti vabariigi kodanikud, kes Eesti vabariigi kodakondsusest vabastatud, ja ka need endised Eesti vabariigi kodanikud, kes lapseasuse tõttu nende vanematega Eesti kodakondsusest vabastatud.
- § 17. Eesti kodakondsust arvatakse selles seaduses ettenähtud kodakondsuse tunnistuse väljaandmise päevast.

III.

- § 18. Eesti vabariigi kodakondsus kaob kodakondsusest vabastamisega.
- § 19. Kodakondsusest loetakse vabastatuteks:
- 1) väljamaalastega abiellu astunud Eesti naiskodanikud, kui nad kahe nädala jooksul abielu sõlmimise päevast arvates vabariigi piirides vastavale maakonna valitsuse esimehele või linnapeale, väljamaal viibides aga lähemale Eesti vabariigi ametlikule konsulile või diplomaatlisele esitajale või siseministrile Eesti kodakondsusesse jäämise soovi ei avalda;
 - 2) § 20 ettenähtud korvas kodakondsusest vabastatud isikud.
- § 20. Eesti vabariigi kodanikud peavad, kui nad vabariigi kodakondsusest soovivad lahkuda, sellekohase teadaande siseministrile saatma, milleks alaealistel alla 18 aasta vanaduse tarvilik vanemate või eestkostjate nõusolek. Teadaandes peab öeldud olema, missuguse riigi alamaks soovitakse astuda, samuti peab teadaande juures olema tarvilik tõendus vastuvõtmise nõusolekust teise riigi poolt.
- Kui sooviavaldaja kaitseväge teenistuses ei seisa ja muud kodaniku peal lasuvad kohustused täitnud, otsustab siseminister sooviavaldajat kodakondsusest vabastada. Seisab aga sooviavaldaja kaitseväge teenistuses, siis tuleb lahkumisteedaandele juure lisada sõjaministri nõusolek.
- Siseministri eitava otsuse peale võib edasikaebtust tõsta administratiiv kohtu korras.
- § 21. Kodakondsusest vabastamine kaotab maksvuse, kui vabastatud isik üheks aastaks, lõpuliku vabastamise otsuse päevast arvates, alaliselt vabariigi piirides edasi elama jääb.
- § 22. Kodakondsusest vabastamise otsus ei käi vabastatava isiku üle 18 aasta vanade laste kohta, samuti ka tema naise kohta, kui viimane soovi ei avalda Eesti kodakondsusest lahkumiseks. Lapsed alla 18 aastat omandavad isa uue kodakondsuse ainult nende ema nõusolekul.
- § 23. Siseministrile antakse õigus selle seaduse teostamiseks täiendavaid määrusi ja juhtnööre välja anda.

§ 24. Käesoleva seaduse jõusse astumisega kaotavad maksvuse: maanõukogu määrus Eesti demokraatlise vabariigi kodakondsuse kohta („R. T.“ nr. 4 — 1918 a.) ja vabariigi valitsuse poolt 27. augustil 1920 a. vastuvõetud seadus nimetatud määruse § 6 täiendamise kohta („R. T.“ nr. 137/138 — 1920 a.).

Algkirjale allakirjutanud

Riigikogu esimees Joh. Kukk.

Abisekretäär V. Pezold.